UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Novissima Polyanthea, In Libros XX. Dispertita

Dominicus

Francofurti, 1613

Deceptio

urn:nbn:de:hbz:466:1-97211

Visual Library

...ta, vt ſolent facere debitores: de qua ceremonia multis locis ...it Salomon, libro Prouerb. Græcè ὀφείλημα, ατος, τὸ, & ὀφειλω ...o dicitur, quod eſt, obligatus ſum: quo verbo communis actio ...rehenditur, vt ſentit Vlpianus, ſiue ciuilis ſit, ſiue honoraria, ...fideicommiſſi perſecutio. Inde fit debitor, qui, vt Modeſtinus ...is propriè dicitur, à quo inuito exigi pecunia poteſt. Et de...um id, quod debetur, & debitio ipſe actus. *Cicero: Perquam diſ... eſt pecuniæ debitio & gratiæ: nam qui pecuniam diſſoluit, ...non habet id, quod reddidit: qui autem debet, æs retinet a...: Gratiam autem & qui refert, habet: & qui habet, in eo ...quod habet, refert.* Debita, ex Syri ſermonis idiotiſmo, pro ...atis, Matth. 5.12.

❡ Patrvm Sententiæ.

Sic ſub authoritate ſuperbia & humanus timor ſub humilitate ...ant, vt ſæpè nec ille valeat conſiderare, quid Deo, nec iſte ...debeat proximo. *Greg. in Mor.*

Deputemus intelligentiam datam quaſi pecuniam mutuatam: ...plus nobis creditur ex benignitate, eo debitores amplius tene...ur opere. *ibid.*

...itus eſt debitor, qui gaudens pecunias accipit: & tempus, ...reddere debeat, non attendit. *ibid.*

Debitores ſumus præcipuè quinque, ſcilicet, corpori, cordi, fra...tribus, & mortuis. *Bernh. de verb. Domini.*

❡ Poeticæ Sententiæ.

Ex Comicis Græcis.

Δανειστὸς ἄνθρωπε, καὶ λήψῃ πάλιν.
Reddas quod eſt datum, vt iterum detur tibi.
Τὸ δάνειον δούλους τοὺς ἐλευθέρους ποιεῖ.
Fœnus frequenter liberos ſeruos facit.

❡ Apophthegmata.

...*mpus*, Philoſophus quidam Pythagoricus cum à calceato...ſſet phecaſſia (eſt autem calceamenti id genus) non ha...t pecuniam, qua ſolueret in promptu. Verum quum paulò poſt ...ad tabernam, ut ſolueret ſutorem, audit eundem iamiam ...ctum eſſe. Gratulabundus igitur Philoſophus de lucro, pe...m domum retulit. Poſtea quum ſe colligeret, videt ſe malè ...accepta igitur pecunia, ait: Tibi viuit calceator, aliis mor...: & accedens eius tabernam, nummos in eam proiecit, ne vi...homini etiam defuncto denegare id, quod æquo debebat. *...Eraſ. lib. 6. apoph. ex Senec. lib. 7. de benef.*

...um quum Athenienſes olim ſacrificia inſtituiſſent, peterent...ibus, vt vnuſquiſque aliquid de ſuo ad complenda ſacrifi...: Phocion Athenienſis efflagitatori reſpondiſſe dicitur: ...ſi vobis adderem: at huic (debitorem digito oſtendens) ...iure, nihil redderem. Sunt qui putent, ſe Deo facere rem ...ſi ad cultum idolorum multos conferant nummos. At Pho...ſapientiſſimus, ſenſit Deo multo gratius eſſe, ſi ſatisfacias ...bus debes. *Eius autem dicterium leges apud Plutarchum in ...apoph.*

...*rgus*, aſſiduum eſſe, dignumque, cui debitum credas, in opi...ide dignum in moribus ſitum eſſe dicebat. *Maximus ſer... de Virtute.*

...dicebant, duo eſſe peccata inter homines turpia: quorum ...m eſt, debitorem eſſe, alterum mentiri. Coniunxerunt au...c duo, ideo nimirum, quod vnum rarum ſit ſine altero, qui ...ære alieno obſtricti ſunt, pollicentur in dies ſe ſatisfacturos, ...n præſtant quod promiſſum eſt ſemel atque iterum. *He...*

...*guſtus Cæſar*, equite Romano quodam defuncto compertum ...m tantum habuiſſe æris alieni, vt ſummam ducenties num...excederet: idque, dum viueret, celauerat. Cum igitur res il...tioni ſubijcerentur, vt ex pecunia creditoribus ſatisfieret, ...us iuſſit ſibi emi culcitram illius cubicularem: ac miranti...præceptum. Habenda eſt (inquit) ad ſomnum mihi conci...lla culcitra, in qua ille tanto ære alieno obſtrictus, ſomnum ...potuit. Nam Auguſtus ob ingentes curas, ſæpè maximam ...tem ducebat inſomnem. *Macrob. lib. 2. cap. 4. Sat.*

...*rchus*, pedem & manum, ſi computruerit, dicebat nos reſe...quidem data mercede: ita domum & famulitium ſubijcie...endum eſſe, vt ab ære alieno liberemur, hoc eſt, vt liberi ... *In Moralib.*

❡ Similitvdines.

...*ida*, qui domum ſuam ædificat pecuniis alienis, ſimilis eſt ...ti lapides in tumulum ſepulturæ ſuæ. *cap. 21.*

...*doretus*: turpe eſſet ſi ludorum præfecti athletis dona non ...quæ promiſerunt: etiam operarios conductos mercedem ...ſi dimittimus. Et quiſquam a Chriſto paterfamilias in vi...vocatus, illi non donatus abibit? *ſermone* 10.

...*tarchus*: Cholerici qui purgari nolunt ſub tempus, collecta ...maiore bile, poſtea grauiter diſcruciantur. Sic qui ſinunt fœnus accreſcere, cum adeſt dies, grauiter à capite laborant. *In Moralibus.*

Vt equus ſemel accepto freno, ſeſſorem alium poſt alium fert: ſic qui ſemel inciderit in æs alienum, nunquam explicatur. *In Moralibus.*

Qui dicunt, Carebo domo, carebo famulitio, ne debeam: perinde faciunt, ac ſi hydropicus dicat medico, Ego gracilis fiam ac inanis, nam nihil refert, quàm gracilis ſit, modo ſanus. *In Moralib.*

Vt pedem & manum, ſi computruerit, data mercede reſecamus: Ita domus aut famulitium abijciendum, vt liberemur ære alieno: hoc eſt, vt liberi ſiamus. *In Moral.*

Plinij: ſicuti polypus quicquid brachiis attigerit, ſuctu tenet & attrahit: ita difficilimum eſt euellere de manibus quorundam, ſi quid nacti fuerint. *Lib. 9. c. 39.*

Deceptio.

❡ DEFINITIO ET ETYMOLOGIA.

Deceptio, Græcè ἀπάτη, ης, ἡ, & ἀπατεὼν, ῶνος, ὁ, deceptor dicitur, & ἐξαπατάω, decipio. Eſt autem deceptio, corruptio ſcientiæ, *ſecundum B. Thomam prima Secundæ, q. 13. art. 1.*

Hebræi variis modis verbum latinum decipere, à quo verbale deceptio fluit exprimere videntur. *Pathah*, ſuaſit, decepit ſuadendo, illexit & induxit proximum ad credendum aliquid. Inde *Petaiuth*, deceptio perſuadentis reſpectu, credentis autem fatuitas: & *Pethi*, fatuus, ſimplex, Gallicè, *Simple*: vide *Prou.* 1.22. & 9.13. & 14.15. & 22. v.3. *Rimmah*, præcipitauit aliquem dolis, decepit. Inde *Remiah*, deceptio, fraus, impoſtura. *Pſalm.* 32.2. & *Mirmah*, dolus, *Pſalm.* 5.9. *harmith*, item & *Tharmah*, fallacia, impoſtura. *Pſalm.* 119. v. 118. *Iudic.* 9.31. *Sophon.* 3.13. *haſchab*, fraudulentis verbis decepit aliquem. Inde *Hoſcheq*, fraus, calumnia, alienarum facultatum occupatio. *haſchaq* item, & plurali numero *hoſchaquoth*, defraudationes, opes fraudibus collectæ. *Prou.* 28.16. *Eſai.* 33 15. fraudulentorum hominum ingenium iſtis vocibus prolixè depingitur.

Decipere eſt deludere, defraudare. Inde decipula, quod eſt genus laquei ad decipiendas feras, παγὶς, *Lacet, trebuſchet.*

❡ Poeticae Sententiae.

Plaut. Capt.

Nunc certum eſt nulli poſt hac quidquam credere,
Satis ſum deceptus ſemel.

Ouid. 2. Pont. 7.

Proxima ſubſequitur, quid agas, audire voluntas:
Et modo ſi quid agas, ſit tibi cura mei.
Nec dubito quin ſit, ſed me timor ipſe malorum
Sæpè ſuperuacuos cogit habere metus.
Da veniam quæſo, nimioq́; ignoſce timori:
Tranquillas etiam naufragus horret aquas.

Ibidem.

Membra reformidant mollem quoque ſauciat actum,
Vanaq́; ſolicitis incitat vmbra metum,
Sic ego Fortunæ telis confixus iniquis,
Pectore concipio, nil niſi triſte meo.

Sen. Theb.

Quoties neceſſe eſt fallere, aut falli à ſuis,
Patiare potius ipſe, quam facias ſcelus.

Decima.

❡ DEFINITIO ET ETYMOLOG.

Decima, Græcè δεκασμὸς, ου, ὁ, & δέκα, decem dicitur. Eſt autem decima portio vna ex decem. Veteres ex vnaquaque re decimam offerre diis ſolebant. *Plautus: Vt decimam ſolueret Herculi.* Ab hoc autem verbo, decimo deducitur, quod eſt decimam partem detraho, *haſarah*, Hebr. decem ſignificat. Inde Decima, ſiue Decimæ, arum, *Ma...ſer*, decima pars quarumcunque rerum, quæ perſoluitur Deo & Principibus. Lex decimarum ſub lege politica fuit, quatenus iure Moſaico ſpeciali vel particulari hæ pars ſtipendij Sacerdotum erant. Ante legem datam, Sacrificiorum impenſis & rebus aliis ad externum Dei cultum conſeruandum pertinentibus Decimæ applicabantur. Ceremoniâ deinde tali decimarum ablatarum Iudæi teſtabantur, quod omnia ſua, ſeq́; adeo ipſos Deo authori & omnium bonorum largitori deberent. Accedit & his morale aliquod genus, quòd ſua miniſtris Eccleſiarum ſtipendia debeantur, de quibus Imperatorum & Conciliorum variorum conſtitutiones exſtant.

Deci.

UNIVERSITÄTS-BIBLIOTHEK PADERBORN